

Helhedsvurdering af trinbræt ved Sparkær

07.10.2021

Anlæg
Divisionssekretariatet

Banedanmark
Carsten Niebuhrs Gade 49
1577 København V
8234 0000

banedanmark.dk
CVR: 1863 2276

Indledning

Viborg Kommune ønsker at opføre et trinbræt i Sparkær, der er beliggende på strækningen Langå-Struer. Der har tidligere været en station i Sparkær. Projektet finansieres, projekteres og udføres af Viborg kommune, og håndteres således som et tredjepartsprojekt i Banedanmark regi.

Til brug for Banedanmarks vurdering af projektet har Viborg Kommune udarbejdet en projektrapport på programfaseniveau. Rapporten udgør baggrunden for Banedanmarks helhedsvurdering af projektet.

Proces for ændringer til statens jernbanenet

Banedanmark er infrastrukturforvalter af statens jernbanenet, så det er Banedanmark, der formelt godkender ændringer til den statslige jernbaneinfrastruktur. Ændringer til statens jernbaneinfrastruktur kan spænde fra f.eks. vej- og ledningsunderføringer, nye adgangsveje (trapper og elevatorer), spunsvægge mv. til egentlig ny-anlæg eller genåbning af stationer.

Banedanmark foretager en vurdering af, om ændringen har en karakter, hvor det skal forelægges Transportministeriets departement ift. en vurdering af, om ændringen kræver politisk godkendelse. Det vil altid være tilfældet ved ny-anlæg eller genåbning af stationer givet den store trafikale betydning mv. Anlæg af et nyt trinbræt i Sparkær vil derfor være en sag, der kræver politisk godkendelse.

Helhedsvurdering

Banedanmark har gennemgået projektet fra Viborg Kommune for at afklare, om den ønskede ændring i infrastrukturen kan gennemføres i overensstemmelse med gældende normer og regler. Det skal dog bemærkes, at vurderingen er foretaget på baggrund af en programfaserapport, og at der er forhold ift. normer og regler, som først vil blive afdækket i detailprojekteringen. Desuden afklares også, om den ønskede ændring i infrastrukturen kan foretages på en jernbanesikkerhedsmæssig forsvarlig måde.

En helhedsvurdering er ikke udtryk for, at Banedanmark godkender, at trinbrættet kan anlægges, men alene en godkendelse af, hvorvidt projektet på det foreliggende grundlag vurderes at leve op til Banedanmarks faglige standarder. Det betyder også, at Banedanmarks godkendelse ikke kan opfattes som en kvalitetssikring af fx økonomi eller projektets tidsplan.

Det konkrete projekt

Side 2/3

Trinbrættet ønskes placeret med adgang fra Sparkær Mosevej og forventes opført på arealer som anvist nedenfor i figur 1.

Figur1 – mulig perron, forplads og parkeringsareal for Sparkær trinbræt

Viborg Kommune lægger op til at anlægge en 90 meter lang perron med perronforkant. I forbindelse med anlæg af perronen skal der udføres sporjustering. I projekteringsfasen skal der desuden projekteres en afvandingsløsning. Viborg Kommune har bygherreansvaret. Det betyder, at Viborg Kommune har ansvaret for den konkrete opførelse af trinbrættet, herunder også overholdelse af budget, tidsplan mv.

Det er således Viborg Kommunes ansvar at afholde alle direkte og indirekte omkostninger, som måtte blive pådraget Banedanmark i forbindelse med projektets realisering og drift. Det er også Viborg Kommunes ansvar at afholde disse omkostninger, hvis projektet ikke realiseres.

Viborg Kommune skal også skaffe sikkerhed for finansiering af den efterfølgende drift af stationen, fordi Banedanmark ikke har driftsbevilling til projekter initieret af tredjepart.

Banedanmark har på baggrund af programfaserapporten foretaget en umiddelbar trafikal vurdering af ændringer i køretiden for passagerer, der rejser gennem Sparkær. Vurderingen er, at alle passagerer vil få en rejsetidsforlængelse på 2 minutter i hver retning.

I forhold til forventet antal passagerer, så har Trafikstyrelsen i henholdsvis 2008 og 2014 vurderet nytten af at åbne en station i Sparkær ('Stationsstrukturen i Danmark - en screening af det statslige jernbanenet udenfor Hovedstadsområdet', 2008 og 'Optimering af stationsstrukturen', 2014). Begge undersøgelser viser, at en station i Sparkær kan forventes at få ca. 100 af og påstigere pr. hverdag. Af begge undersøgelser fremgår det endvidere, at de negative konsekvenser, for de rejsende

mellem Viborg og Struer (i form af længere rejsetid), er større end de fordele, der opnås af brugerne af den nye station i Sparkær. Således er de samlede passagerkonsekvenser af standsningen i Sparkær, i 2014 undersøgelsen, opgjort til et tab på 1.500 minutter (25 timer) pr. dag.

Siden 2014 er antallet af beboere i Sparkær by gået en smule tilbage (jf. Danmarks Statistik). Samtidig er antallet af rejser på strækningen mellem Viborg og Struer, hvor Sparkær er lokaliseret, ligeledes gået lidt tilbage (der ses her bort for effekten af Covid 19). Banedanmark vurderer derfor umiddelbart, at effekten af en åbning af en station i Sparkær, i det store hele, vil være den samme i dag, som det blev anslået af Trafikstyrelsen i 2014.

Endelig har Banedanmark foretaget en faglig vurdering af projektet på programfaseniveau. Det er Banedanmarks vurdering at projektet vil kunne gennemføres iht. det gældende norm- og regelsæt, og på en sikkerhedsmæssig forsvarlig måde, både hvad angår selve udførelsen og den efterfølgende drift. Projektet vil ligeledes kunne indarbejdes i den kommende udrulning af Signalprogrammet på strækningen Langå-Struer uden at genere udrulningen.

Banedanmark har dog overfor Viborg kommune udtrykt tvivl om 2 konkrete forhold: Dels anser Banedanmark Viborg kommunes tidsplan for en udførelse allerede i 2022 som meget presset, og dels mangler der en afklaring af, hvorvidt Trafikstyrelsen vil kunne tillade en perronlængde på 90 meter. I det tilfælde, at der bliver behov for at søge dispensation til perronlængde på 90 meter, er det Banedanmarks ansvar at ansøge Trafikstyrelsen på baggrund af materiale udarbejdet af Viborg kommune.

Strækningen Langå-Struer betjenes af Arriva, men da Banedanmark ikke er ansvarlig for trafikindkøb, er betjening af stationen et anliggende mellem Viborg Kommune, Arriva og Transportministeriets departement.

Videre proces

Nærværende helhedsvurdering sendes til Transportministeriets departement, som vil foranledige den politiske behandling, der er en forudsætning for at kunne realisere projektet. Banedanmark kan ikke meddele Viborg Kommune tilsagn eller afslag, før der foreligger en politisk stillingtagen til projektet.